

Αρείου Πάγου: 4/2003

Πηγή: Δ.Ε.Ν 59/03 σελ. 653, Ε.Δ.Κ.Α ΜΕ/03 σελ. 127, Δ.Ε.Ε 2003 σελ. 990, ΝοΒ 2003 σελ. 1398, Δ.Ε.Ε 2004 σελ. 314

Η βραχυπρόθεσμη τριετής παραγραφή του άρθρου 17 εδ. Α' του Ν. 551/15 χωρεί υπό την επιτακτική προϋπόθεση της συμμορφώσεως του εργοδότη προς το άρθρο 10 (δήλωση του ατυχήματος ενώπιον του Ειρηνοδίκου μετά δύο μαρτύρων κλπ.), άλλως ισχύει η κοινή παραγραφή. – Τούτο ισχύει ανεξαρτήτως του λόγου μη συμμορφώσεως, έστω και αν αρνήθηκαν οι αυτόπτες μάρτυρες να καταθέσουν (εκτός αν βεβαιώνεται ότι δεν υπήρξαν αυτόπτες μάρτυρες). – Προκειμένου περί του ΟΣΕ, η κοινή παραγραφή είναι πενταετής. - Η κοινή παραγραφή αρχίζει από τότε που επήλθε η εκ του ατυχήματος ζημία και όχι από την ημερομηνία του ατυχήματος. – Πότε αρχίζει ειδικά για τον ΟΣΕ. – Η αξίωση εκ του Ν. 551/15 δεν γεννάται εν όσω ο παθών μισθοδοτείται. – Έναρξη πενταετούς παραγραφής από την ημέρα απολύσεως του παθόντος λόγω ανικανότητας εκ του ατυχήματος.

Εισηγητής: Ι. ΒΕΡΕΤΣΟΣ

Δικηγόροι: Μαρία Αλεξανδροπούλου – Ευαγγελάτου και Εμμ. Παπαρρηγόπουλος – Ευάγγελος Λαγγούσης

Με την υπ' αριθμ. 841/2002 απόφαση του Β2' Τμήματος του Αρείου Πάγου παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια, σύμφωνα με το άρθρο 563 παρ. 2 εδ. γ' ΚΠολΔ. η από 20/3/2001 αίτηση του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος (Ο.Σ.Ε.), για αναίρεση της υπ' αριθμ. 7777/2000 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών, με την οποία επιδικάστηκε στον αναιρεσίβλητο, πρώην υπάλληλο του αναιρεσειόντος, εκτός των άλλων και ποσόν 5.638.070 δραχμών, με το νόμιμο τόκο, σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 3 του κωδικοποιημένου, με το Β.Δ. 24.7.1920, ν. 551/1915 για αποζημίωση έξι (6) ετών, λόγω πλήρους διαρκούς ανικανότητας εξ εργατικού ατυχήματος, επισυμβάντος την 14.3.1990. Η αναίρεση της αποφάσεως του Εφετείου ζητείται για δύο λόγους, ήτοι: 1) γιατί το Εφετείο, με το να κρίνει ότι η άνω αξίωση του ενάγοντος υπόκειται σε πενταετή και όχι σε τριετή παραγραφή, παραβίασε τις διατάξεις των άρθρων 1, 3 παρ. 1 και 3, 10 εδ. α' και 17 εδ. α' του ν. 551/1915 και 2) γιατί σε κάθε περίπτωση η παραγραφή της αξιώσεως αυτής αρχίζει, σύμφωνα με το άρθρο 17 εδ. α' του ν. 551/1915 από το χρόνο του ατυχήματος και όχι από τότε που απολύθηκε ο εργαζόμενος (αμφότεροι οι λόγοι από τους αρ. 1 και 19 του άρθρου 559 Κ. ΠολΔικ). Ήδη η υπόθεση αυτή φέρεται νόμιμα προς συζήτηση στην Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, με την από 31.7.2002 κλήση του αναιρεσιβλήτου.

Από το συνδυασμό της διατάξεως του άρθρου 17 εδ. α' του Κ.Ν.551/1915, κατά την οποία «πάσα εκ του παρόντος νόμου αξίωσις παραγράφεται μετά τριετίαν από του ατυχήματος, απέναντι όμως εργοδότη μη συμμορφωθέντος προς τας διατάξεις του άρθρου 10 χωρεί μόνον η κοινή παραγραφή», προς αυτή του άρθρου 10 εδ. α' του ίδιου νόμου, κατά την οποία «ο εργοδότης των εν άρθρω 2 εργασιών και επιχειρήσεων ένθα συνέβη το ατύχημα του άρθρου 1 ή ο αναπληρωτής αυτού υποχρεούται αν τούτο προκαλέσει ανικανότητα πλέον της εβδομάδος να βεβαιώσει εντός 15 ημερών από του ατυχήματος, εγγράφως και ενόρκως, ενώπιον του ειρηνοδίκου του τόπου του ατυχήματος, μετά δύο αυτοπτών μαρτύρων, αν υπάρχουσι τοιούτοι, τας λεπτομερείας του ατυχήματος, την ημέραν καθ' ην συνέβη, το όνομα και τον τόπον καταγωγής του παθόντος» σαφώς προκύπτει ότι η καθιερούμενη βραχυπρόθεσμος παραγραφή των τριών ετών χωρεί υπό την επιτακτική προϋπόθεση της συμμορφώσεως του εργοδότη προς το άρθρο 10, ήτοι της δηλώσεως παρ' αυτού του ατυχήματος ενώπιον του Ειρηνοδίκου του τόπου της επελεύσεως του και της εκπληρώσεως των λοιπών υποχρεώσεων που επιβάλλονται σ' αυτόν και ότι αν ο εργοδότης δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από το άρθρο 10 δεν ισχύει η τριετής, αλλά η κοινή παραγραφή. Τούτο ισχύει ανεξαρτήτως του λόγου για τον οποίο ο εργοδότης δεν συμμορφώθηκε προς τις διατάξεις του άρθρου 10, ακόμη και αν τούτο οφείλεται στην άρνηση των αυτοπτών μαρτύρων να προσέλθουν να καταθέσουν. Γιατί η διάταξη αυτή, περί δύο αυτοπτών μαρτύρων, θεσπίστηκε υπέρ του παθόντος εργαζομένου του οποίου τα δικαιώματα, για σύντομη συλλογή των αποδεικτικών στοιχείων, προς διερεύνηση αν

συντρέχουν οι προϋποθέσεις, ώστε αυτός να ασκήσει την εκ του κοινού αστικού δικαίου αγωγή, για πλήρη αποζημίωση, σύμφωνα με το άρθρο 16 του ν. 551/1915, δεν μπορούν να συρρικνωθούν εκ της βουλήσεως τρίτων. Στην περίπτωση όμως, κατά την οποία το δικαστήριο της ουσίας βεβαιώνει, κατά την ανέλεγκτη επί των πραγματικών γεγονότων κρίση του, ότι δεν υπήρξαν αυτόπτες μάρτυρες του ατυχήματος, τότε βέβαια ο εργοδότης, ο οποίος δεν προσήγαγε αυτόπτες μάρτυρες, δεν θα υφίσταται την κύρωση της επιμηκύνσεως της παραγραφής των εκ του ν. 551/1915 υποχρεώσεων του από την βραχυπρόθεσμο τριετή σε αυτήν του κοινού δικαίου. Ενόψει τούτων το Εφετείο, που με την προσβαλλομένη απόφασή του έκρινε ότι για την ευθύνη του αναιρεσειόντος ως εργοδότη για το επισυμβάν στον εργαζόμενο -αναιρεσίβλητο την 14/3/1990 εργατικό ατύχημα, δεν ισχύει η τριετής παραγραφή του άρθρου 17 του ν. 551/1915 αλλά η κοινή παραγραφή, η οποία προκειμένου για τον ΟΣΕ είναι η πενταετής του άρθρου 91 του ν.δ. 321/1989,(ήδη άρθρο 90 του ν. 2362/1995 «περί Δημοσίου Λογιστικού κ.λπ»), αφού ο ΟΣΕ ως εργοδότης δεν τήρησε την εκ του άρθρου 10 του ν. 551/1915 υποχρέωσή του να προσκομίσει δύο αυτόπτες μάρτυρες, προκειμένου αυτοί να βεβαιώσουν περί των συνθηκών του ατυχήματος, μολοντί, κατά τις παραδοχές του Εφετείου, υπήρχαν τέτοιοι μάρτυρες, ορθώς εφήρμοσε τις διατάξεις των άρθρων 10 και 17 του ν. 551/1915, όπως αυτός κωδικοποιήθηκε, και γι' αυτό ο πρώτος λόγος αναιρέσεως με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Από την προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 17 εδ. α' του ν. 551/1915 συνάγεται, ότι, στην περίπτωση που, λόγω της μη συμμορφώσεως του εργοδότη προς τις διατάξεις του άρθρου 10 του ίδιου νόμου, ισχύει η κοινή παραγραφή, αυτή, λόγω της φύσεως της αξιώσεως του εργαζομένου παθόντος, αρχίζει από τότε που επήλθε η εκ του ατυχήματος ζημία σ' αυτόν και όχι από την ημερομηνία του ατυχήματος. Προκειμένου δε για τον αναιρεσειόντα ΟΣΕ, που έχει όλα τα προνόμια (δικαστικά, διοικητικά και οικονομικά) του Δημοσίου ως προς τις αστικές αυτού σχέσεις (Ολ ΑΠ 3/1992) η παραγραφή των κατ' αυτού αξιώσεων άρχεται από το τέλος του έτους κατά το οποίο γεννήθηκε η αξίωση και είναι δυνατή η δικαστική αυτής επιδίωξη (άρθρο 93 ν.δ. 321/1969, ήδη δε άρθρο 91 εδ. α' ν. 2362/1995). Όμως η εκ του άρθρου 3 παρ. 1 του ν. 551/1915 αξίωση του εργαζομένου παθόντος δεν γεννάται ενόσω αυτός μισθοδοτείται. Διότι, στην περίπτωση αυτή η αξίωση του εργαζομένου-παθόντος στηρίζεται στο άρθρο 3 παρ. 1 του ν. 551/1915, και έχει ως βάση το γεγονός ότι αυτός έγινε εκ του εργατικού ατυχήματος πλήρως και διαρκώς ανίκανος προς εργασία. Πρόκειται δηλαδή για αξίωση αποζημιώσεως εκ του νόμου για ολική απώλεια της ικανότητάς του προς εργασία και των εξ αυτής εσόδων του. Άρα για την εν λόγω αξίωση αποζημιώσεως του παθόντος δεν μπορούσε να έχει αρχίσει η ως άνω παραγραφή, πριν από την εμφάνιση των συνεπειών της ανικανότητας προς εργασία, κατά το χρονικό διάστημα δηλαδή κατά το οποίο, όπως ανελέγκτως δέχθηκε το Εφετείο, ελάμβανε ο παθών κανονικά τον μισθό του, ήτοι από του ατυχήματος μέχρι της απολύσεως, λόγω της εξ αυτού ανικανότητάς του προς εργασία. Ενόψει τούτων το Εφετείο που με την προσβαλλόμενη απόφασή του δέχθηκε ότι η πενταετής παραγραφή της άνω αξιώσεως του αναιρεσίβλητου αρχίζει όχι από την ημέρα του ατυχήματος (24.3.1990), αλλά από την ημέρα που αυτός απολύθηκε λόγω της ανικανότητάς του εκ του ατυχήματος (1.8.1995) και συνεπώς η από 3.10.1996 αγωγή του δεν έχει υποκύψει σε παραγραφή, δεν παραβίασε ούτε ευθέως ούτε εκ πλαγίου τις διατάξεις των άρθρων 1, 3 παρ. 1 και 3, 10 εδ. α' και 17 εδ. α' του ν. 551/1915 ο δε δεύτερος λόγος αναιρέσεως με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Επικυροί την 7777/2000 απόφαση του Εφετείου Αθηνών.